

Tribuna

List študentov ljubljanske univerze

57. letnik, 764. Tribuna (posebna izdaja *Marihuana mars*), april 2016

Datum izida prve številke

8. december 1961

Zapis v razvidu medijev Ministrstva za kulturo: zaporedna številka 1492

ISSN (International Standard Serial Number): 0041 - 2724

Izdajatelj

ŠOU v Ljubljani

Kersnikova 4 / Pivovarniška 6, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1 43 80 200

Faks: +386 1 43 80 202

Elektronski naslov: info@sou-lj.si

Matična številka: 5133734

ID za DDV: SI55049745

TRR: SI56 0201 0001 8933 202

Za izdajatelja

Andrej Klasinc, direktor

Rok Likovič, predsednik

Uredništvo

Kersnikova 4 / Pivovarniška 6, 1000 Ljubljana

Elektronski naslov: tribuna.urednistvo@gmail.com

Spletni naslov: www.tribuna.si

Uredništvo

Ana Pavlič, odgovorna urednica

Programski svet

Damjan Vinko

Klemen Balanč

Martina Dervarič

Aleš Šteger

Ana Pavlič

Lektura

Urška Honzak

Naklada

200 izvodov

Tisk

Jakinet Group

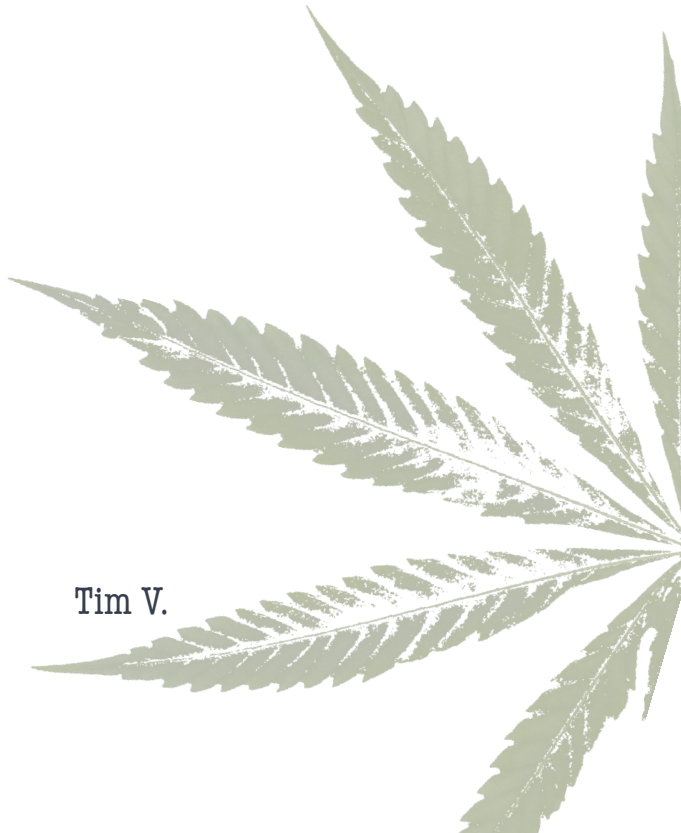
Izjava o avtorstvu

Tribuna je izključno avtorsko delo študentov, če ni drugače navedeno. Tribuna izhaja pod licenco Creative Commons, ki nas avtorsko zaščiti, hkrati pa omogoča, da določimo pogoje, pod katerimi dovolimo uporabo naših del. Uporabo del dovoljujemo ob priznanju avtorstva po principu ime priimek / Tribuna za nekomercialno rabo v nespremenjeni obliki. Podrobnosti licence so dostopne na www.creativecommons.org ali na Inštitutu za intelektualno lastnino, Streliška 1, Ljubljana.

Al bo kal pognalo seme,
kdor ga seje, sam ne ve,
bo pa rak pregnalo seme,
kdor ga žanje, smeje se.

Tim V.

Amerika: dežela »čudežnih« tabletk

ZDA predstavljajo vodilni svetovni trg v porabi zdravil, saj so v letu 2014 dosegle kar 43-odstotni delež vse svetovne porabe zdravil na trgu. Glavni razlogi za to, da je ameriški trg zdravil najbolj konkurenčen na svetu, so njegov velik obseg (300 milijonov ljudi), enoten jezik in značilna struktura porabe zdravil (Šimić 2006, 16).

V Ameriki je mogoče nakupovanje zdravil tudi preko spleta, saj so že leta 1999 sprejeli zakon, ki ureja to področje. Za razliko od Slovenije in Evropske unije, kjer je internetna prodaja zdravil na recept prepovedana, so v ZDA v prodajo zdravil preko spleta vključeni različni pravni subjekti. Prav tako je dovoljeno javno oglaševanje zdravil, ki so dostopna brez recepta. Nekateri uživajo predpisana zdravila skrbno in dosledno, dokler je njihovo jemanje potrebno. Obstajajo pa tudi posamezniki, ki zdravila uživajo samovoljno, kar pomeni, da odmerke zdravil prilagajajo brez zdravnikovega vedenja. Dr. Ervin Strbad, dr. med., spec. psihiatrije, kot zlorabo razume vsako jemanje zdravil, ki se vnašajo v večjih odmerkih in za druge namene, kot jih je predpisal zdravnik, torej brez strokovnega nadzora in po lastni presoji.

Takšno jemanje ogroža telesno ali duševno zdravje in tudi socialno stanje posameznika. V takem primeru lahko tudi zdravila imenujemo mamila, tako kot so to heroin, kokain, LSD ... Tudi jemanje zdravil, ki niso zakonito dovoljena, je zloraba, pri kateri lahko posameznik pričakuje ogromno neželenih učinkov. Ker gre v Ameriki predvsem za zlorabo antidepresivov – kot na primer kaže dokumentarec Chrisa Bella *Prescription Thugs* (2015)–, dosegljivih zgolj po posvetu s splošnim zdravnikom, je zasvojenost ogromna, število smrtnih žrtev pa nepredstavljivo. Ustvaril se je tudi tako imenovani črni trg, na katerem prihaja do skritega prekupčevanja, ki ga je povzročila lahka legalna dostopnost. Po mnenju Mednarodnega nadzornega sveta za droge (INCB – International Narcotics Control Board) sta zloraba in prekupčevanje z zdravili na recept že preseгла zlorabo nezakonitih drog. Dejansko so zdravila, ki vsebujejo narkotike in psihotropne snovi, veliko primerih postala prva izbira uporabnikov in se ne zlorablja samo kot nadomestek.

in zgolj postopne legalizacije marihuane

Dr. Emafa, predsednik INCB, pravi, »da zelo visoka učinkovitost nekaterih sintetičnih narkotikov, ki so dostopni kot zdravila na recept, predstavlja dejansko večje tveganje za čezmernen odmerek kot zloraba nezakonitih drog« (Lovišček 2015). Po podatkih javnomnenjskih anket je skoraj tri milijone najstnikov vsaj enkrat uporabilo zdravila na recept v nezdravstvene namene. Zdravila na recept ubijajo Američane. Za razliko od odvisnosti od heroina in kokaina, ki upadata, je zloraba »zakonitih« zdravil v porastu. Od leta 2005 se je število smrti, povezanih z njimi, podvojilo. Zdravstvena reforma ni prinesla bistvenih sprememb, nekaj novosti pa se je zgodilo na področju legalizacije marihuane. Kolorado in Washington sta prvi državi v ZDA, ki sta z določenimi omejitvami legalizirali »jabolko dolgoletnih sporov«. Javno mnenje v ZDA se je v zadnjih 40 letih obrnilo od skorajda popolnega nasprotovanja legalizaciji kanabisa (12 odstotkov leta 1969) do tega, da danes večina Američanov (52 odstotkov) legalizacijo podpira.

To koristi tudi zveznim državam: v Koloradu so kanabis obdavčili (25-odstotno) in s prvimi prihodki nakupili material za gradnjo državnih šol. Tako so se namreč odločili kar volivci. V Sloveniji te možnosti zaenkrat še nismo dobili.

Anita V.

Literatura:

Lovišček, Petra. 2010. Droge v farmaciji in njihova zloraba. Dostopno prek: <http://pamfil.si/prispevek/17/> (1. 4. 2015).

Šimić, Biljana. 2006. Trženje zdravil brez recepta preko interneta. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Boj za marihuano

Marihuana je rastlina, ki spremlja človeka že zelo dolgo. Ni bila vedno prepovedana; pravzaprav je prepoved izjemno kratkega daha v razmerju do tega, koliko časa jo človeštvo kot rastlino uporablja in pozna njene učinke. Poskušali bomo opozoriti na nekatere razloge in učinke prepovedi te rastline, obenem pa nakazali, da boj za marihuano vsebuje veliko več kot le boj proti prohibiciji. Skozi odnos do marihuane se namreč bje (in razkri-va) politični boj. Boj, ki se postavlja nasproti oblastnim razmerjem. Politični angažma naslavlja izjemno široko paleto problemov in posledic, predvsem pa v svojem bistvu terja spremembe. Zahteva po svobodni opredelitvi do marihuane je ena od najbolj ključnih barv na tej paleti; prepoved (marihuane) potrebuje za svoj obstoj tudi sankcijo, ki pa se lahko izrazi na zelo različne načine. Marihuana danes velikokrat vsaj v javnosti nosi negativno konotacijo, s čimer se njene uporabnike hierarhizira, vrednoti in razvršča. Pa lahko posameznika zaradi uporabe te rastline resnično stlačimo v nek stereotipen opis ali okvir? Boj za marihuano je namreč boj za lastno etično pozicijo, boj proti s strani oblasti vednosti vsiljeni etičnosti.

Boj za marihuano presega samega sebe; prav zaradi tega ga lahko prepoznamo kot »obči« politični (!) boj.

Droge moramo razumeti kot nosilce političnih razmerij (Lukšič 1999). Preko odnosa do droge se namreč zrcali posameznikova (družbenopolitična) progresivnost in s tem posameznikove vrednote. Vladajoče družbene vrednote in odnos do marihuane so (normativno) zapisani v pravu, ki pa v svoji osnovi prepoveduje. Ustava, zakoni, akti itd. niso nič drugega kot »materialni zapis« političnih bojev, dogovorov in konsenzov v določeni družbi. Posameznik je na takšen ali drugačen način prisiljen upoštevati vladajoče vrednote, če to želi ali ne. Danes smo na področju odnosa do marihuane priča vse večjim razhodom med vladajočimi institucionalno zapisanimi vrednotami in neformalnimi, »zasebnimi« vrednotami, ki se vse intenzivneje in vse močnejše oblikujejo v družbi v razmerju do oblasti. Politični boji so se v zgodovini pogosto odvijali prav preko polja drog, s čimer so se utemeljevala in utrjevala družbena razmerja. Posameznikov odnos do droge tako določa njegovo družbenopolitično mesto v družbi.

Moč opredelitve do vprašanja drog in vse posledice, ki jih odklonilna ali pozitivna izjava do drog prinese, lahko opazimo tudi v institucionalni politiki med volitvami ali med samimi političnimi mandati, ko lahko vidimo, da je droga resnično postala močan (političen) označevalec v današnji družbi. Najbolj znan primer zgoraj zapisanega lahko najdemo v ZDA, ki so skozi večino prejšnjega stoletja vodile zelo radikalno in javno negativno politiko do drog. Brez kakršnih koli zadržkov so razglasile vojno proti drogam kot vojno proti tistemu, ki kvari mlade ljudi in ljudi s potencialom.

Tak odnos se je odrazil v »nujnosti prenove« družbenih vrednot; družbena »protireformacija« odnosa do drog je bila tako na obzorju. Politika kot policy, ki so jo vodile ZDA, že nakazuje na občo voljo o tem, kakšen odnos bomo imeli do drog. Vsaka politika krepí družbene vzorce, razmišljanje, obnašanja in politično kulturo.

A vsaka politika pomeni tudi vzpostavljanje in utrjevanje določenih političnih razmerij in pridobitev. Uporabniki drog so zaradi izrazito negativnega odnosa do drog postali v družbi drugorazredni: ne samo državljani, ampak tudi ljudje. Uporaba marihuane namreč vedno pomeni že vpetost in izgradnjo določene identitete, ki so jo posamezniku nadele oblasti in družbene strukture.

Predvsem v kontekstu zahodne kulture in njenega odnosa do marihuane v zadnjem stoletju to pomeni identiteto z izrazitim negativnim predznakom, čeprav imamo dokaze, da do časa velike krize, tj. do konca 20. let 20. stoletja, ni bilo tako.

Odnos do marihuane je tako močno odvisen od časa in prostora, ali še bolje, od razmerij moči v družbi, ki pogojujejo percepcijo marihuane in vsega, kar pride z njo. Informacije, ki jih ljudje dobimo (skozi družbo) o posameznikih in posameznicah, v svojih miselnih procesih selekcijiramo, vrednotimo in reduciramo. Oblikovanje našega imaginarija sloni na razlikah in razlike so se tako močno vcepile v naše razumevanje sveta, da je razlika sama na sebi konstitutivna za druge. Druge prepoznavamo po vsem tistem, kar nas loči od njih, sebe prepoznavamo in ločimo od drugih preko razlik, ki obstajajo med nami. Ustroj našega razmišljanja temelji na poenostavljanju in klasificiranju, s čimer hitreje in bolje pomnimo. Čeprav se nam zdi, da s klasifikacijo poskušamo vzpostavljati red v okolju, pa so v resnici naše kategorije, ki so temelj razvrščanja, vedno arbitrarne in odvisne od razmerij moči. Od vsake kategorije, kamor uvrstimo posameznika, se pričakuje neka lastnost in obnašanje, kar pomeni izvajanje normiranja – določanja družbene pozicije, ki se (lahko) nanaša na homoseksualce, poslovneže, imigrante, košarkarje ali pa uživalce marihuane.

Za vsako od naštetih skupin lahko hitro najdemo neke značilnosti, ki jih družijo oz. naj bi jih družile, pa naj bo to značilen stil oblačenja, nivo »predpisane« inteligence ali pa videz posameznika oziroma posameznice.

V zvezi s tem govorimo o stereotipih, včasih celo o predsodkih, ki za razliko od prvih že temeljijo na čustvih. Redukcija posameznika na stereotype je lahko nevarna, kajti odnos, ki ga imamo do skupin glede na stereotip ali predsodek, je družbeno pogojen in ne dan ali naraven, stereotipi pa lahko privedejo do vrednotenja in hierarhiziranja družbenih skupin. Implikacija namreč deluje tako, da bolj kot so značilnosti neke skupine »nenormalne«, nenaravne, bolj je pripadnik te skupine devianten in vse nižje je potisnjen na hierarhični lestvici. Ob tem je pomembno, da so vsi tisti posamezniki, ki so marginalizirani, potisnjeni na dno in obenem kot taki pomenijo nevarnost za obstoječo hegemonsko ideologijo in prakse. Predsodki so namreč mikroideologije socialnega sveta, so nič drugega kot družbena sankcija za vse tiste, ki se ne podrejajo normalnemu. So Drugi naše družbe (Nastran Ule 1999). Uživalcem marihuane so bile velikokrat pripisane najrazličnejše oznake, od neuspešnih in lenih zapečkarjev naprej. Največji nasprotniki marihuane menijo, da je marihuana le prvi korak na poti do trdih drog, da vodi v kriminal in tako naprej ... Vidimo lahko, da je vsem tem oznakam skupen negativni predznak.

Danes uživanje marihuane pomeni sprejemanje drugačnega in upiranje vladajočim (institucionalnim) normam, vrednotam in praksam. Takšne posameznike pa je, seveda po logiki oblasti, treba gmotno ali družbeno sankcionirati, kajti takšno vedenje je nedopustno. V primeru izrazito negativnih vladajočih politik do drog sloni vzpostavljanje oblasti na goli moči kot taki. Vse to je privedlo do ogromnega represivnega aparata, panike in zastraševanja, do vsega, kar ne predstavlja tako slavjenih demokratičnih idealov. Cilj zgoraj naštetega je torej potisniti vse »deviantne« v podrejen, stigmatiziran in nemočen položaj z namenom izkoriščanja: najsi gre za ekonomsko izkoriščanje, kjer so posamezniki materialno porinjeni na rob, ali pa za kulturno in družbeno marginalizacijo. Vsi drugačni se morajo (!) namreč prilagoditi hegemonskim praksam in navadam. Omenjene (ekonomske) prakse so v svoji osnovi kapitalistične prakse, v okviru katerih je treba akumulirati čim večjo število ljudi za čim večjo akumulacijo kapitala. Da bo slednja čim večja, morajo biti delavci kar se da produktivni; ravno kajenje marihuane se zdi razvada, ki je (v profitno naravnem diskurzu) razumljena kot nedelo na sebi, kot neproduktivno porabljanje časa. Prohibicija v tem smislu ni nič drugega kot discipliniranje z namenom zagotavljanja večje produktivnosti pod pretvezo očiščenja družbe vseh grešnih navad in ponovne vzpostavitve človeške čistosti.

Tu že lahko zaznamo drugi vidik potiska v margino, ki sloni na ideologiji, na podreditvi, na poenotenju in dominaciji, pri čemer so ključnega pomena skupna (ali oblastna) etična filozofija, skupne vrednote in skupni cilj. Slavni Michel Foucault se na nekem mestu vpraša, ali lahko danes živimo življenje kot umetniško delo. Menimo, da boj za legalizacijo marihuane v sebi skriva impliciten poziv k posameznikovi svobodni izgradnji etične pozicije. Stari Grki so izgradnjo svobodne etične pozicije razumeli kot delovanje z namenom, da podelijo svojemu življenju neko vrednost, življenje pa je bilo za njih predmet umetnosti. V najbolj radikalni poziciji to pomeni odločitev med smrtjo in življenjem, še prej pa moč odločitve nad lastnim telesom (Foucault 2008). Legalizacija marihuane je eden od korakov k poziciji, k izhodišču, od koder bomo lahko pričeli s svobodno etiko, z držo, ki ne bo imela (pravnih in s tem tudi drugih družbenih) omejitev. Vsak posameznik se bo s tem sam lahko odločil, ali je zanj marihuana del njegovega življenja ali ne, ali mu njena takšna ali drugačna uporaba lahko koristi pri izgradnji lastnih vrednot in posledično etike. Vsiljene oblastne vrednote nam danes tega niti najmanj ne omogočajo. Še več: z vrednotami vsiljujejo tudi način in razumevanje (!) ter cilj našega življenja. Zavračanje oblastniške etike je ključno, saj se oblastniška etika razlikuje od humanistične, od posameznikove etike tako po formi kot tudi po vsebini.

Oblastniška etika na vprašanje dobre ga ali zla odgovarja z vidika koristi oblasti, ne pa ljudi oziroma posameznika samega (Fromm 2002).

Še en pogled oziroma tema, ki jo odpira gibanje za legalizacijo marihuane in je posredno navezana na posameznikovo etično filozofijo, je odnos do telesa in posledično odnos do življenja. Z legalizacijo se odpira prostor za politični klic tiste vrste, ki zahteva svobodno »uporabo« lastnega telesa, kar vključuje posameznikove različne uporabe marihuane, ki niso dovoljene. Gre za to, da je telo danes predmet države, predmet oblasti. Oblast ali biooblast je preko znanosti skozi zgodovino zavzela telo z namenom upravljanja, zavarovanj, razvijanja, krepitve, kontrole, optimizacije le-tega. To se dogaja predvsem preko populacije, ki jo želi oblast upravljati zaradi morebitnih nevarnosti in tveganj, ki se pojavljajo znotraj nje (Foucault 2007). Telo je bilo ključno za ohranjanje življenja, ki je predvsem v zahodni družbi glavna vrednota. Ob podobno problematiko trčimo pri evtanaziji. Kdo ima pravico do odločanja nad smrtjo posameznika in kje so meje življenja? So te meje meje telesa ali zavesti osebe?

Priča smo predvsem začetkom boja za svobodo, za oblast nad telesom, čeprav je jasno, da je legalizacija marihuane izjemno majhen korak na tej poti, kajti vseobsežnost moderne družbe kontrole in oblasti-vednosti je izjemna.

Pa vendarle je to korak. Zavedati se moramo, da gre za boj, za proces, kjer bo imela (v primeru legalizacije) svojo repliko tudi oblast. Predvsem bo in že poteka boj med tako imenovano »multitudo« (Negri in Hardt 2003) v obliki iniciativ »od spodaj« proti oblasti v obliki različnih korporacij, ki želijo spremeniti marihuano v produkt in ustvariti sebi v prid donosen trg. Država oziroma parlament se nam v tem primeru zdi le kot forum, kjer se sprejemajo odločitve političnega zmagovalca. Ne smemo pa pozabiti na vlogo znanosti, ki je predvsem v službi oblasti. Znanost je s sekularizacijo Cerkve (ali religije?) samo stopila na njeno mesto; znanost želi s svojo močjo legitimnosti, ki temelji na vedenju in raziskavah, posegati v javno mnenje in posledično v sam politični boj med omenjenimi deležniki. Znanost ali oblast-vednost s svojo vlogo podeljevanja legitimnosti določenim temam, v našem primeru marihuani, močno vplivata na zavest in razumevanje ljudi, kaj je dobro in kaj slabo. Z različnimi raziskavami, ki dokazujejo vpliv marihuane na človeka in na okolje, imata znanost in posledično oblast ključno vlogo pri legalizaciji marihuane. Boj za legalizacijo marihuane načanja mnogo na prvi pogled neopaznih zahtev in tem. Čeprav je na prvi pogled še tako banalna in velikokrat slišana, zahteva po legalizaciji v sebi skriva veliko večjo moč, kot smo si sprva sploh lahko zamislili, ob tem pa ima daljnosežne

in resnično globoke vplive na celotno družbo in prakse njenih vsakdanjih življenj. Izraz teh posledic lahko prepoznamo kot zavračanje oblastniškega odnosa do drog in predvsem kot zahtevo po vključitvi malega človeka v proces odločanja, kaj je dobro in kaj je slabo zanj. Zahteva svobodo do posameznikovega telesa. Zahteva destigmatizacijo in ponovno revitalizacijo sprva samega pojma marihuane in nato vseh uporabnikov marihuane. Ta zahteva v sebi nosi razgradnjo stereotipov in predsodkov ter s tem presega mikroideologijo, ki nam poskuša zavladati v vsakodnevem življenju. Predvsem pa zavrača kakršno koli izkoriščanje, ki se mora začeti tudi skozi destigmatizacijo marihuane. Potencial boja za marihuano je izredno velik. Zaradi vseh vplivov, ki ga ima marihuana na odnos družbe do oblasti, je to ne samo vreden, ampak nujen politični boj. Marihuana je tako še eno politično bojišče med voljo in željo ljudstva na eni strani in interesi oblasti na drugi strani. S tem pa nas tudi marihuana opominja, da je samo skozi politiko (od spodaj) možna afirmacija želja in interesov vseh tistih slojev, ki kot posamezniki nimajo enormne ekonomske in družbene moči, vendar imajo kot organizirana skupina veliko večjo moč kot oblastniški interesi.

Kristjan R.

Literatura:

Foucault, Michel. 2008. Vednost-oblast-subjekt. Ljubljana: Založba Krtina.

Lukšič, Igor. 1999. Droga kot politično razmerje. Teorija in praksa. Let. 36, številka 5.

Nastran Ule, Mirjana. 1999. Socialna psihologija predsodkov. V Nastran Ule, Mirjana (ur.) Predsodki in diskriminacije: izbrane socialno-psihološke študije. Znanstveno publicistično središče. Ljubljana. Str. 299–342.

Negri, Antonio in Hardt, Michael. 2003. Imperij. Ljubljana: Študentska založba.

Ule, Mirjana. 2000. Sodobne identitete v vrtincu diskurzov. Ljubljana: ZRP.

Fromm, Erich. 2002. Človek za sebe: psihološka raziskava etike. Ljubljana: Amalietti.

Foucault, Michel. 2007. Življenje in prakse svobode: izbrani spisi. Ljubljana: ZRC. ZRC SAZU.

Konoplja lahko reši Marihuana svet pa ga lahko pozdravi!

V informacijski dobi imamo na voljo nešteto informacij in podatkov o praktično vsem, kar si je moč zamisliti. Naši receptorji so vsakodnevno bombardirani s takšnimi in drugačnimi informacijami in rečemo lahko, da nas v informacijski dobi spremlja nadzor, ki se izvršuje skozi podane informacije. Obstoječa družba misli, da je bolj razvita in bolj pametna od svojih prednic, to predstavljajo pa ohranjanje na podlagi količine informacij, ki so v obtoku – ne vedo, da kvantiteta ne pomeni veliko, če se izgubi vprašanje kvalitete. Informacijska (pre)zasičenost nas spremlja tudi, ko se dotaknemo vprašanja konoplje in marihuane. S konopljo lahko ustvarimo svet, v katerem bo vredno živeti – svet, ki ne bo visel na nitki nad prepadam ekološke katastrofe in vsesplošnega uničenja okolja –, z marihuano pa lahko ta svet, ki je že močno načet, tudi pozdravimo. Da bi razumeli, da je treba najprej vzpostaviti takšno stanje in pogoje, da do bolezni (tako ljudi kot okolja) sploh ne bi prišlo, je najbolje pogledati osnovno razliko med principoma vzhodne in zahodne medicine.

Vzhodna medicina je znana po tem, da uporablja metode zdravljenja, ki se ravnajo po ideji, da je treba preventivno vzpostaviti pogoje (tako v telesu kot v okolju), ki že vnaprej preprečijo nastanek bolezni ali stanje porušenega ravnovesja. Za razliko od vzhodne predstave, kjer je treba najprej vzpostaviti takšno stanje, da do bolezni sploh ne pride, se zahodna medicina ravna po popolnoma obratnem principu – naši posegi in zdravljenja nastopijo šele v trenutku, ko že pride do bolezenskega stanja ali do porušenega ravnovesja, ukrepa pa se šele na točki, ko je morda (v nekaterih primerih) že prepozno. Več kot očitno je, da se zahodni človek vse bolj zanima za vzhodne metode, ki so hkrati tudi preventivne, npr. tai čí, joga, različne meditacije in dihalne vaje, ki-gong, borilne veščine itn., vendar se še vedno ohranja ključna razlika prav v tem, da naša družba ne razume prej omenjenega preventivnega delovanja, ki bi bolezensko stanje ali stanje neravnovesja že vnaprej preprečilo. Naša družba zdravi zgolj simptome, medtem ko vzrok za določeno stanje pušča ob strani.

TNa tej točki nastopi poudarek: konoplja lahko reši svet, saj lahko ponovno vzpostavi stanje zdravega okolja in prepreči, da bi bil človek neposredno izpostavljen številnim tveganjem, ki ga vsakodnevno obkrožajo: onesnaženost zraka, onesnaženost vodá, kemikalije v oblekah, škodljive snovi v hrani... Vsi naštetí dejavniki močno poslabšajo kvaliteto življenja ljudi, saj bolno okolje nikoli in nikdar ne more biti podlaga za zdravega človeka. V Sloveniji imamo na primer grozljiv primer onesnaženja okolja v Celjski kotlini, kjer je zaradi izrednega uničevanja okolja močno poslabšana kvaliteta življenja okoliških prebivalcev – smrtnost zaradi raka je kar 30 % višja od slovenskega povprečja.

Kako lahko torej konoplja zagotovi zdravo okolje, v katerem bo vredno živeti?

Konopljo lahko uporabimo za vse svoje materialne potrebe. Je najbolj univerzalna alternativa za to, da se ponovno vzpostavi pogoje za zdravje človeka in celotnega okolja; njen poseg pa ni simptomatičen in kratkoročen, marveč posega v sam vzrok nastalih problemov in ponuja dolgoročno rešitev za prihodnost in za vse bodoče generacije. Če človek kot človeška vrsta želi obstati in se želi ubraniti pred direktnim padcem v prepad, bi moral prisluhniti in dati priložnost tej rastlini. Zemlja se do človeka obnaša kot do tujka, ki je tako zelo posegel v njene zakonitosti, da ga je treba izločiti.

Prav tako so propadle vse skupnosti in civilizacije, ki niso upoštevale zakonitosti zemlje in planeta; skozi zgodovino jih ni bilo malo. Ena od ključnih razlik med današnjo civilizacijo in prejšnjimi, ki so propadle, je, da je danes vse postalo globalno. Tudi ekološka katastrofa in onesnaženje okolja nosita uničevalne posledice svetovnih razsežnosti, prav to pa je še večji razlog, da čim prej reagiramo v smeri predruĝačenja obstoječega. Človek se iz zgodovine ni veliko naučil, zato ponavlja prakse (napake) svojih predhodnikov, njegove napake pa so zaradi svetovnega trga postale svetovni problem. Diamond opozarja, da so nekatere civilizacije (prebivalci Velikonočnega otoka, Maji, Anasazi ...) propadle tudi zaradi prehitrega krčenja gozdov; ob tem omenimo, da je danes samo v Severni Ameriki uničenih in posekanih že več kot 97 % zrelih gozdov (Diamond 2009).

Konoplja predstavlja alternativo, saj lahko vse, kar izdelamo iz lesa, izdelamo tudi iz konoplje (konopljina vlakna pa so še močnejša). Kar polovica vseh posekanih dreves se uporabi za papirnate izdelke; s konopljo bi lahko popolnoma zadostili vsem potrebam po papirju, prav tako pa ta rastlina omogoči drevesom in gozdovom, da se obnavljajo, in ne uničuje življenja v naravi. Kjer pride do pretiranega izsekavanja gozdov, je zemlja uničena do te mere, da tam nastane puščava, ki več ni primerna za pridelavo hrane, okoliški vodni viri pa zaradi izsušitve zemlje izginejo.

Konoplja lahko popolnoma nadomesti les, poskrbi pa tudi za to, da se zemlja obnavlja, saj očisti onesnaženo, izkoriščeno in opustošeno zemljo in jo spet napolni s hranilnimi snovmi ter iz nje vleče kovine, ki so za zdravje izredno škodljive. Konopljo lahko tako uporabimo za potrebe tekstilne, papirne, prehranske, pohištvene, energetske, avtomobilske idr. industrije. Iz nje je mogoče izdelati hrano za ljudi in živali, oblačila in obutev, gorivo, naravne herbicide, gradbeni material, papir, kozmetiko, avtomobile, gnojila, snowboarde, rolke, hiše, elektriko, pohištvo, barve, vrvi itn. Konopljo se uporablja za izolacijo hiš; za razliko od steklenih vlaken ne povzroča draženja pljuč in kože. Naši oceani so (pre)zasičeni in onesnaženi s plastiko, kar botruje poginu živali in grozljivemu uničevanju ekosistema – medtem ko konoplja predstavlja popolno alternativo plastiki. Poleg tega, da plastiko lahko popolnoma nadomestijo, konopljini izdelki ob segrevanju ne izločajo nevarnih, strupenih snovi, kar se zgodi npr. pri plastenkah z vodo, ki že kar nekaj časa dvigujejo prah.

Poleg onesnaženja zemlje in oceanov s plastiko pa izredno velik problem predstavljajo tudi razlitja nafte in nesreče, ki privedejo do katastrof, katerih razsežnosti se niti približno ne zavedamo.

V realnosti konoplja nafte ponuja pravo alternativo, saj lahko iz nje izdelamo gorivo (biogorivo iz biomase); pretvorba avtomobilskih motorjev z bencinskega na etanolski pogon bi bila izredno dobra rešitev tako za okolje kot za zdravje človeka, saj etanol ne proizvaja onesnaževalcev zraka, ki povzročajo različne bolezni (Robinson 2015). S konopljo lahko tako zadovoljimo vse svoje materialne potrebe in ne poskrbimo samo za to, da bo naše okolje zdravo, ampak omogočimo tudi zdravje ekonomiji in celotnemu gospodarstvu: konoplja omogoči odpiranje novih delovnih mest, s tem pa se krepi tako regionalna avtonomija kot tudi ekonomska neodvisnost. Temu smo bili že priča v preteklosti, saj se je na območju Jugoslavije konoplja gojila skoraj povsod.

Kako lahko marihuana človeku zagotovi zdravje?

Medtem ko konoplja lahko reši svet, lahko marihuana ta svet pozdravi. Marihuana je sicer drugačna rastlina kot konoplja, vendar izvira iz iste vrste: *Cannabis sativa*. Če konoplja lahko vzpostavi red in ravnovesje v naravi, lahko marihuana vzpostavi red in ravnovesje v telesu; v kolikor torej želimo ohraniti zdravje okolja in telesa, potrebujemo tako konopljo kot marihuano.

Konoplja lahko zagotovi pogoje zdravega okolja, v katerem človek ne bi bilo tako močno izpostavljen dejavnikom tveganja, marihuana pa lahko poskrbi za preventivno zdravljenje in zdravje ljudi in živali ali pa je uporabljena kot oblika zdravljenja, ko bolezen že nastopi. Glede na trenutno stanje okolja in zdravja ljudi bi v današnjem svetu hitrostnega življenja, ki je prepojeno s stresom in obdano z onesnaženim okoljem, nujno potrebovali določitev, ki bi zagotovila nemoteno uporabo marihuane tako za sprostitev kot za zdravljenje ljudi in živali – v medicinske namene. Vemo, da je stres eden od dejavnikov, ki velikokrat poskrbijo za to, da se bolezen v telesu hitreje razvija. Človek, ki je pod stresom, diha plitko in hitro, njegovo telo pa ne dobi dovolj hranilnih snovi in kisika, ki jih potrebuje za normalno funkcioniranje in obnavljanje celic. Ob uporabi marihuane se dihalne poti razširijo, dihanje se upočasni in postane bolj globoko, telo se umiri, celice pa so napolnjene s kisikom in se obnavljajo. Z dihom se življenje začne in tudi od načina dihanja in od kvalitete zraka je odvisna kvaliteta človeškega življenja. V kolikor v organizmu pride do bolezni – in treba je poudariti, da je današnja družba bolna družba (rak denimo označuje epidemijo sodobnega časa) –, marihuana lahko predstavlja zdravilo, ki pa ne nastopa kot nekaj novega. Marihuano so namreč v zdravstvene namene uspešno uporabljali skozi celotno zgodovino, poznamo jo npr. v ajurvedi, tradicionalni kitajski medicini ...

Dokazano je, da se marihuana lahko uporablja kot antimetik, antibiotik, antidepresiv, analgetik ... Med drugim dokazano zdravi tudi migreno, raka, infekcije, prebavne motnje, diabetes, astmo, vnetja, depresijo, nespečnost, anoreksijo, angino, glavkom, artritis, revmo, vnetje srednjega ušesa, opekline, rano na želodcu itn. Uporablja se kot sredstvo proti krčem in je tako uporabna pri zdravljenju epilepsije, multiple skleroze in mišične distrofije. Večina nas je že kdaj slišala, da kanabis uspešno zdravi raka in zavira rast tumorjev (dokazano je, da je marihuana učinkovita v več kot 80 % primerov!), saj določene snovi (kanabinoidi) zmanjšujejo število rakavih celic, ne da bi kakorkoli poškodovale zdrave, normalne celice. Marihuana tudi preprečuje slabost in bruhanje, kar je dobra novica za vse tiste, ki se odločijo za kemoterapijo, izjemno lajša bolečine npr. pri revmi in artritisu, blaži pa tudi simptome aidsa. V ginekologiji je bila marihuana vedno nepogrešljiva. Danes si marsikatera mamica težko predstavlja, kako so lahko ženske v preteklosti rojevale brez vseh zdravil in oskrbe, ki jih poznamo danes; ženske so si v preteklosti pomagale z marihuano, saj blaži bolečine, okrepi porodne popadke in pospeši porod.

Zdravljenje z marihuano je kljub preprosti izredno razširjeno, vendar imajo mnogi še vedno velike zadržke pred njeno uporabo, saj neupravičeno sodi med prepovedane substance – čeprav je zdravilo in ena najstarejših kulturnih rastlin, ki so jo uporabljali že od samega začetka človeške zgodovine. Marihuana je postala tabu nekje v polovici prejšnjega stoletja in je bila uvrščena na seznam prepovedanih drog kljub dejstvu, da uspešno pomaga pri zdravljenju alkoholikov (zdravljenje abstinenčne krize) in pri zdravljenju odvisnosti od trdih drog. Z marihuano se je nemoogoče predozirati, njena uporaba pa je kar 40.000-krat varnejša od uporabe aspirina (Robinson 1996).

Razlogov za to, da se konoplji povrne ugledno mesto v naravi in družbi, je več kot preveč. Vprašanje pa je, ali je to v družbi, ki je na sam oltar postavila dobiček, izvedljivo. Kanabisa namreč ne more patentirati nobeno farmacevtsko podjetje, ker gre za naravno rastlino; v primeru legalizacije bi to pomenilo porast samooskrbe, saj bi se človek lahko zdravil sam, s čimer bi farmacevtska industrija izgubila svoje gonilo: bolne ljudi in profit od njihovih boleznih.

Pseldonimova

Literatura:

Diamond, Jared. 2009. Propad civilizacij: kako družbe izberejo pot do uspeha ali propada. Tržič: Učila International.

Robinson, Rowan. 2015. Konopljin manifest: sto in en način kako lahko konoplja reši svet. Visoko: Kiroja.

— 1996. Velika knjiga o konoplji: popoln vodič po okoljski, komercialni, medicinski in duhovni rabi ene od najbolj izjemnih rastlin na zemlji. Ljubljana: Samozal. A. Urbančič.

Marihuana - zvesta spremljevalka

O tesni povezavi med uporabo drog in ustvarjanjem glasbene umetnosti smo lahko poslušali in brali že večkrat. Zares majhno je namreč število največjih glasbenikov, ki se niso predali skušnjavi in so ob ustvarjanju ostali popolnoma trezni. Droge so bile prisotne praktično povsod. The Beatles, Woodstock in vsi najpomembnejši dogodki ter izvajalci v moderni glasbeni zgodovini so povezani z njimi. Heroin je vzel mnogo glasbenih genijev: Kurta Cobaina, Jimija Hendrixa, Janis Joplin in mnogo drugih velikih ustvarjalcev. Čeprav se število različnih vrst drog povečuje iz dneva v dan, bo v pričujočem zapisu glavno mesto zavzela najbolj nedolžna od vseh: marihuana.

Marihuana je ena najbolj poznanih in dostopnih drog na svetu, zato ni nobeno presenečenje, da je vplivala na mnoge glasbenike v skoraj vseh glasbenih žanrih. Za nekatere je predstavljala le dodatno zabavo in sprostitiv, medtem ko je bila za druge sveta. Zaradi njene razširjene uporabe je težko opredeliti začetek našega premisleka. Če se svet deli na Beatle in Stonese, lahko rečemo, da je (bil) ves svet zadet: The Beatles, nekoč tisti »dobri fantje« popularne glasbe, so bili pod ogromnim vplivom različnih psihoaktivnih substanc,

glasbenikov

tudi konoplje. Paul McCartney, pevec skupine, bi naj prvič kadir travo z legendarnim Bobom Dylanom. Izleti Rolling Stones v deželo narkotikov so postali pravi miti. Marihuana je bila v glasbi prisotna že dolgo, preden je postala izpostavljena. Situacija se je začela spreminjati, ko so na glasbeno sceno vstopili hipiji. Njihova kultura in prepričanja so popularizirala uporabo drog, tudi marihuane. Hipiji so bili mladi liberalci in pacifisti, ki so verjeli v utopičen svet, kjer vlada mir in kjer se ljudje vračajo k naravi. S svojimi idejami in dejanji so rušili model takratne družbe in izrazito pripomogli k njeni transformaciji. Eksperimentirali so s spolnostjo, drogami in glasbo. Festivali, kot sta bila Summer of Love leta 1967 in Woodstock leta 1969, so njihovo kulturo popularizirali in s tem uporabo marihuane ponesli v druge glasbene tokove. Led Zeppelin, Pink Floyd, David Bowie in ostale ikone 70. let so uporabo marihuane in drugih drog pomagali še dodatno javno izpostaviti. The Velvet Underground so svoj največji hit ustvarili prav s pesmijo »Heroin«.

Marihuani sta v 70. letih ogromno reklamo naredila Bob Marley in John Lennon. Z razmahom različnih novih glasbenih zvrsti se je uporaba marihuane razširila še v heavy metal in disko, kasneje se je ustoličila tudi v elektroniki. Ena redkih zvrsti, kjer o množični uporabi konoplje ne moremo govoriti, je punk. Punk, ki so mu kraljevali The Clash in Sex Pistols, je bil v vseh spektrih popolno nasprotje kulture hipijev in s tem tudi marihuane. Če so hipiji verjeli v blag in nenasilen upor, so bili punkerji povsem drugačni. Njihova glasba je imela hiter, enostaven ritem in jasno sporočilo: upor proti korporacijam in državi ter zagotovitev svobode. Pri doseganju teh ciljev so v nasprotju s hipiji zagovarjali bolj agresivne, včasih celo nasilne metode. Tako je v bistvu dokaj logično, da marihuana, ki človeka pomirja in sprošča, pri njih ni bila popularna. Edina izjema so bile nekatere skapunk skupine, ki so sprejele uporabo marihuane. To niti ni tako presenetljivo, če vemo, da se je reggae razvil prav iz skaja in postal sinonim za glasbo, ki jo ustvarjajo kadihci marihuane.

Velik obrat v popularni glasbi se je zgodil po letu 1991, ko je svet spoznal mlado skupino iz Seattla, ki je stresla celoten svet in se v izjemno kratkem času zapisala v vse knjige glasbene zgodovine. Z enormnim in nepričakovanim vzponom Nirvane na vrh glasbenih lestvic je Kurt Cobain, ki je s seboj na vrh »prinesel« tudi heroin, postal pesnik generacije.

Tako so predmet diskusij spet postale trde droge, k čemur je zelo pripomogel tudi Layne Staley, markantni pevec skupine Alice in Chains. Njuna odvisnost in smrt sta še dodatno označili 90. leta in grunge¹ za nekakšno obdobje heroina. V praktično istem času je izjemen razcvet doživel tudi hip hop, ki je v popularno kulturo spet ponesel marihuano. Snoop Dogg, 2pac, Nas in drugi so s svojimi pesmimi in življenjskim stilom konopljo pripeljali še v druge kotičke, tja, kamor druge zvrsti niso segle. Glasbena industrija se nezadržno širi, s čemer se povečuje tudi količina denarja, ki jo spremlja. Tudi zato si lahko glasbeniki v 21. stoletju privoščijo neverjetno veliko. Dejstvo je, da v današnjih časih ljudi privlači razvpitost, ki jo s pomočjo dobro utrjene potrošne kulture ljudje kupujejo, kar v resnici ni nič novega niti presenetljivega, saj sta drugačnost in upor proti normam vedno privlačila nad glasbo navdušene množice. Vendar glasbeniki v vsej svoji zgodovini uporništvu niso poskušali predstaviti (in prodajati) na tako absurden način kot danes. Naravnost fascinantno je, da živimo v dobi, v kateri so pravice in spoštovanje posameznikov ena najpogostejših tem, medtem pa so na prvih mestih svetovnih glasbenih lestvic pesmi, ki prav to spoštovanje zmeljejo v prah v času nekaj sekund.

¹ Grunge je glasbeni podžanr, ki se je razvil konec 80. let v Seattlu v ZDA. Grunge ima zelo značilen zvok, ki je nekakšna mešanica med punkom in heavy metalom. Popularnost je pridobil s vzponom skupin, kot so Nirvana, Pearl Jam, Alice in Chains in Soundgarden.

Publiciteta je postala vse in mnogi priljubljeni izvajalci bodo zavrgli svoje ideje in prepričanja, samo da bodo deležni pozornosti javnosti. To je uporabo drog zbanaliziralo do te meje, da je glasbena industrija prepredena z »razvpitimi zvezdniki«, ki uporabljajo konopljo in druge droge samo za to, da s tem gradijo svoj imidž lažnih upornikov. Na takšen način uporaba marihuane izgublja svoj pravi namen, ki ga je svetovni javnosti v največji meri predstavil »glasbeni prerok« z Jamajke Bob Marley s skupino The Wailers. Bob Marley je ime, ki ga poznajo praktično vsi. Postal je takšna ikona reggae glasbe, da mu nekateri nevedneži na internetu pripisujejo praktično vse reggae pesmi, ki jih v resnici izvajajo Inner Circle, Jimmy Cliff in drugi. Vendar se večina ljudi še zmeraj ne zaveda vse pomembnosti in vpliva Boba Marleyja. Ne le to, o njem imajo popolnoma napačno mnenje. V javnosti je predstavljen kot navaden glasbenik, ki je svoje dneve preživel ob kajenju trave, igranju glasbe in poležavanju. Kar je nedvomno počel, vendar z enim velikim dodatkom: spremenil je namreč svet. Populariziral je reggae glasbo, kulturo rastafarijanstva in se boril za mir tako na svoji rodni Jamajki kot tudi na celem svetu. Ustavila ga ni nobena grožnja, niti strel iz pištole. Bil je neverjeten borec za enakost in dotaknil se je src mnogih. V času njegovega življenja se je gibanje rastafari še dodatno razširilo po celem svetu in s tem ponudilo unikaten pogled na kulturo kajenja konoplje.

Rastafarijci marihuano slavijo kot sveto rastlino. Prepričani so, da lahko »zaceli ves narod«. Zato ni nobeno naključje, da je prav reggae glasba najtesneje povezana z marihuano, saj je ne uporablja kot sredstvo za dosego nekega cilja, ampak se rastafarijci z njeno uporabo želijo približati Bogu, ki ga imenujejo Jah. Uporaba marihuane je v tem kontekstu veliko bolj kompleksna, saj predstavlja izjemno pomemben aspekt določene kulture. Prav to pa se je na trenutni glasbeni sceni izgubilo. Bob Marley, Peter Tosh, Bunny Wailer in druge legende reggae glasbe niso bili le »drogeraši«, ampak so marihuano spoštovali in se zavedali njenega pomena. Z njeno uporabo so želeli doživeti nekakšno razsvetljenje, povzdigniti svojo glasbo na višjo raven in spregovoriti svetu.

Droge, predvsem marihuana, so postale del svetovnega vsakdana. To je dejstvo, ki ga ne moremo zanikati, pri čemer vprašanje o posledicah te realnosti puščamo ob strani. Nobenega dvoma ni, da so droge soustvarile mnoge pesmi in albume. Pa ne le to, pomagale so pri ustvarjanju celotnih generacij in kultur. Dubioza Kolektiv, SARS in mnogi drugi lokalni ustvarjalci so dokaz, da so se takšne stvari zgodile tudi pred našim pragom. Z glasbo, ustvarjeno pod vplivom drog ali pa ne, se lahko povežeta dva konca sveta in skupaj ustvarita nekaj čudovitega.

P

rohibicija

slepi

Ironija je, da v sodobnem t. i. svobodnem zahodnem svetu cenzura besede in slike v splošnem velja za politični in moralni anahronizem, ki ga zavračajo vsi politiki in intelektualci, medtem ko se s cenzuro drog dogaja ravno nasprotno. Argument, da ljudje potrebujejo državno zaščito, ko gre za nevarne droge, ne pa, ko gre za nevarne ideje, ni prepričljiv. Nihče ni prisiljen jemati drog proti svoji volji, tako kot nihče ni prisiljen brati knjig ali gledati slik, če tega ne želi. Glede na to, da si država lasti pravico kontrole nad takšnimi stvarmi, je to lahko samo z namenom podjarmiti državljane, ko jih kot otroke ščiti pred skušnjavami in ko jim, kot bi bili sužnji, preprečuje, da bi sami odločali o svojem življenju. Kako je lahko prišlo do tako nevšečnega stanja?

(Szasz 1992, 34).

Poenostavljeno, izkrivljeno in vulgarizirano razumevanje demokracije in vsakdanjega delovanja (ne)državljan in (ne)državljanov demokratičnih držav je spodbudilo in ohranjalo stigmatizacijo vsega, kar je za delovanje oblasti moteče. Vse, kar bi oblast utegnilo rušiti, namesto da jo utrjuje, je označeno kot nevarno in nepotrebno.

Stigmatizirane/i smo vse/i, ki svojega življenja ne živimo znotraj navideznega udobja pasivnih množic, ki jih vodijo prestrašeni oblastniki. V kletki naših življenj so določeni tudi naš (sprejemljivi) govor in načini naših užitkov, oboje skupaj pa določa tudi glavne koordinate civilizacijskega boja proti narkomaniji (ki je del medicinskega diskurza¹), ki je med drugim tudi zrcalo zmotne miselnosti o naši razvitosti oziroma o zmoti ideje o linearnem družbenem napredku. Z besedami Darija Zadnikarja: »Problem je v razmerju moderne civilizacije in užitka. Moderna civilizacija je iz svojega principa pregnala užitek kot motnjo pri sistemski reprodukciji družbe, kar ima za posledico izključevanje socializacijskih procesov rabe užitkov.

1

Medicino sicer Zadnikar označi za vedo »o patologijah, ki priskrbi kirurško izrazje, ki ga potrebujeta represivni aparat in nahujskane množice« (Zadnikar 1992, 28).

Učimo se delati, ne učimo se uživati, ne sprašujemo se, tako kot stari Grki, kaj je dobro življenje. Vse oblike človeških družb so živele z drogami, negativni učinki so bili omejeni, ljudje so znali uživati tudi zelo "močne" droge in te so bile vključene v sociokulturni sistem življenja posameznika (religija, praznovanje, umetnost, magija itd.). Moderna družba je prva, ki ne zna živeti s tradicionalnimi in novimi drogami, ker je razkrojila tradicionalna socializacijska razmerja (npr. magičnost), ki so odvečna imperativom sistema. Alkohol je edina dovoljena "trda" droga, s katero nekako shaja in ki je bila primerno sredstvo za uničevanje drugih kultur, ki niso imele razvitih obrambnih okvirov uživanja alkohola (npr. Indijanci)« (Zadnikar 1992, 19–20). Razumevanje uporabe drog, natančneje razlogov in posledic, ki jih prinaša njihovo uživanje, kaže največje omejitve zahodnih liberalnih demokracij, ki že nekaj stoletij (ne)uspešno jezdijo na rdečenju razumevanja demokracije zgolj kot predstavnškega sistema, znotraj katerega so množice večino časa nevedne, vsake štiri leta pa pozvane, da oddajo svoj glas in izvolijo nove predstavnike, ki mislijo in delujejo namesto njih.

Iskanje razlogov za izhod iz normale v temačen svet drog(iranja) kaže klavrno domet demokracije, ki to ni.

(Tudi) s pomočjo epistemicida se v javnem življenju govori o uporabi drog le skozi dva diskurza: medicinskega, ki nam razkriva škodljivost, patološkost, in pravnega, ki nas opozarja in omejuje. Prohibicija slepi: preusmerja našo pozornost s poti zastavljanja pomembnih vprašanj in nas vodi po poteh nenehnega reproduciranja statusa quo. Če bi se namreč v javnem začeli spraševati o smiselnosti vojne proti uporabi drog in o iskanju grešnih kozlov v uporabnikih, ki s svojo uporabo nikogar ne silijo v podobna početja, bi se nam najbrž začela pojavljati drugačna vprašanja. Da so droge politično vprašanje par excellence, kaže (tudi) dejstvo, da je (uradno) napovedana vojna proti drogam najdlje trajajoča vojna, v kateri lahko užitek zmağa samo na en način: z več demokracije, ki se lahko začne že tukaj in sedaj. Demokracija namreč pomeni:

»... začeti ta trenutek presežati avtoritarna, brezčutna razmerja med moškimi in ženskami, med starši in otroki, med eno in drugo vrsto delavca ... dogaja se v vsakdanjem življenju, v drobnih žepih upora, ki jih mogočne, a nerodne roke državne moči ne morejo zlahka doseči. Ni centralizirana in izolirana, zato jo oblastniki, policija in vojska ne morejo zaustaviti. Prisotna je na tisočih krajih naenkrat, v družinah, na ulicah, v soseskah, na delovnih mestih. Je revolucija celotne kulture. Nekje zatrta se pojavi drugje, dokler ni naposled vsepovsod. Takšna revolucija je umetnost, saj ne zahteva samo poguma, ampak tudi domišljijo« (Zinn v Vodovnik 2015, 14).

Proti prohibiciji in stigmatizaciji, za več demokracije!

Ana P.

Literatura:

Szasz, Thomas. 1992. Motivacije za prekinitve najdaljše vojne 20. stoletja: vojne proti drogam. Časopis za kritiko znanosti 20 (146–147): 29–36.

Vodovnik, Žiga. 2015. Demokracija kot glagol. Ljubljana: Krtina.

Zadnikar, Darij. 1992. Zagreb – Razkosani Dioniz: Opij in civilizacija. Časopis za kritiko znanosti 20 (146–147): 19–28.

Zakaj je konoplja problem?

Konopljo poznamo kot eno najstarejših kulturnih rastlin na svetu, v zadnjem času pa v ospredje spet vse bolj prihajajo rezultati raziskav, ki jo predstavljajo kot izjemno rastlino, ki zaradi svojih zdravilnih lastnosti ponuja pravo alternativo obstoječemu farmacevtskemu zdravljenju.

Konopljine zdravilne lastnosti so poznala že najstarejša ljudstva v zgodovini, ki so jih s pridom uporabljala v različne namene. Kitajci, Indijci, Perzijci, Tibetanci, Rimljani, Grki idr. so rastlino na primer uporabljali kot anestetik pri kirurških operacijah, za lajšanje bolečin, za odpravljanje stresa, za zdravljenje mnogih bolezni ter tudi za izdelavo oblačil, olj, vrvi in ostalih stvari. Njene pozitivne in uporabne lastnosti so bile npr. omenjene že v Asirskih spisih iz 7. st. pr. n. št. v knjižnici v Ninivah (Grotenhermen in Russo 2002). V 19. stoletju je konoplja postala predmet vedno večjega zanimanja, saj so Evropo pestile neozdravljive bolezni, kot so steklina, kolera in tetanus, Indija pa je ponujala nove raziskave na tem področju. Tako se je pričel konopljin »vzpon«.

Kot vse kaže, je bila konoplja vse splošno izredno cenjena in široko uporabljana vse do trenutka, ko se je vzpostavil in realiziral svetovni trg. Večje farmacevtske družbe so tedaj pričele izdelovati farmacevtske izdelke, ki so jih lahko predpisali zdravniki, prav tako pa so istočasno pričeli ustanavljati odbore, ki so v osredje svojih razprav postavile vprašanje, ali konopljo povsem prepovedati ali ne. The Indian Hemp Drugs Commission Report je leta 1894 odločil, da konoplje zaradi njenih učinkov tako v medicinske namene kot za rekreativno uporabo ne prepove. Še več: vedno nove raziskave so vse bolj poudarjale njene pozitivne zdravilne lastnosti. Vendar se je farmacevtska industrija že pričela spogledovati s profitnim motivom, ki je počasi, a vztrajno začel prepletati ves svet; v sredini 20. stoletja je tako konoplja skoraj povsem »izginila«.

Prvi motiv za njeno izginotje in vsesplošno prepoved je bil razvoj farmacije, ki je povzročil, da so konopljo nadomestila druga sredstva: pri zdravljenju stekline, kolere, tetanusa itd. so jo zamenjala cepiva; pri bakterijskih boleznih so jo nadomestili s kemoterapijo; kot narkotik je bila zamenjana s kloralhidratom; kot protibolečinsko zdravilo je bila zamenjana z sintetičnimi substancami – uporabo konoplje npr. vse do danes nadomešča aspirin. Tako lahko vidimo, kaj vse je nadomestilo konopljo, kaj vse danes jemljemo kot samoumevnost in česa vsega danes ne preizprašujemo, čeprav gre za naše zdravje in za zdravje naših bližnjih. Drugi motiv, ki je ključnega pomena, je ekonomski, saj je bil v času obeh vojn zaradi zaostrovanja razmer prenos kvalitetne konoplje iz Indije v Evropo otežen. Ekonomski motiv prav tako odseva vprašanje ponudbe in povpraševanja, saj je cena tako naravnih produktov kot tudi predelanih substanc izjemno hitro naraščala – konoplja je v primeru prepovedi postala in ostala prava tržna niša vse do danes. Tretji motiv so zakonske omejitve, saj so nacionalni in mednarodni zakoni in akti postali vse bolj restriktivni in so pričeli obravnavati in ovirati uporabo konoplje.

Kasneje so konopljo celo popolnoma prepovedali in njena uporaba v medicinske namene – ki je bila splošno znano dejstvo in praksa skozi celotno zgodovino – je postala preteklost (Grotenhermen in Russo 2002).

Čeprav je bila konoplja kot zdravilna rastlina uporabljana skozi celotno zgodovino, se je vprašanje njene problematičnosti pojavilo šele v zadnjih nekaj desetletjih. Nacionalne in mednarodne restrikcije nikakor niso nastale po naključju. Kdor vsaj malo pozna zakonitosti, po katerih delujejo večje industrije, korporacije in prav tako farmacevtska industrija, bo razumel, da konoplja ni prepovedana, ker bi bila res tako zelo problematična in škodljiva. Če bi bilo tako, bi bil npr. alkohol, zaradi katerega je samo v letu 2005 v Sloveniji umrlo 499 ljudi in ki predstavlja izjemno resen problem za celotno družbo, prepovedan – pa je vsekakor preveč dobičkonosen, da bi do česa takšnega prišlo ... Neutrudna težnja po univerzalizaciji blagovne forme in stremenje k čim večjemu dobičku ustrezata tudi vprašanju prepovedi konoplje. Lastninska pravica se v svoji najširši obliki prenese tudi na naravo in človek si želi zmagoslavno zagospodariti nad njo, tako da vpreže najbolj osnovne dobrine, ki jih narava nudi – najbolj osnovne dobrine, ki jih človek potrebuje za svoje življenje in preživetje. V zadnjih nekaj letih smo tudi v slovenskem prostoru priča postopni privatizaciji vode, zrak je vse bolj onesnažen in jeklenke s kisikom iz Kanade postajajo kruta realnost našega vsakdana (primer onesnaženosti zraka na Kitajskem). Konoplja je za farmacevtsko industrijo zanimiva, ker je vsesplošno znano, da uspešno zdravi nekatere neozdravljive bolezni, kot so rak, tumor, tromboza,

alzheimerjeva in parkinsonova bolezen; da lajša bolečine ob porodih, pri levkemiji ter da uspešno zdravi tudi depresijo in migrenske glavobole (Predlog zakona o konoplji). Za industrijo pa je problematično, da se konoplje ne da patentirati; prav zaradi tega sta restriktivna politika in preprečevanje načina, kako farmacevtski giganti izumljajo sintetična zdravila in jih patentirajo, nato pa v skrajno predelani verziji postavijo v lekarne, kjer jih ponujajo po vrtoglavih cenah. Človek ni več sam odgovoren za svoje zdravje, ampak o njem odločajo korporacije. Vsak poskus samozdravljenja je izjemno omejen, kar se tiče konoplje, pa je celo prepovedan: uporabniki, ki se zatekajo k uporabi njenih zdravilnih lastnosti, so obravnavani kot najhujši kriminalci in jim poleg denarnih kazni grozi tudi zapor. To se dogaja kljub vsem dokazom, ki potrjujejo povezanost med kanabinoidi in živimi bitji. Človek namreč v sebi nosi kanabinoide, tj. hormone, ki so bistveni za pravilno delovanje našega telesa in tvorijo endokanabinodni sistem (ECB), ki je star že več kot 600 milijonov let in je prispeval k razvoju vseh bitij, tudi človeka.

Pomanjkanje kanabinoidov v telesu pomeni neravnovesje in bolezen, prav konoplja pa je njihov edini zunanji vir (Bello 2015). V primežu splošne globalne ekološke katastrofe in zaradi vse večjega števila bolnih ljudi bi bila uporaba konoplje v različne namene povsem na mestu in celo nujna tako za obnovo okolja kot za izboljšanje kvalitete človeških življenj. Problem ni v tem, da bi o konoplji vedeli malo ali da do sedaj raziskave o njenih učinkih na telo in okolje še ne bi bile opravljene, temveč tiči nekje drugje. V zadnjih letih se vse bolj kaže uničevalna razsežnost sistema, ki je na sam oltar svojega delovanja postavil pojme, kot so individualizacija, tekmovalnost, potrošništvo, strah, kvantiteta (nad kvaliteto) ... Ti pojmi so nadomestili solidarnost, medsebojno spoštovanje in pomoč ter vprašanje kvalitete okolja, v katerem živimo, in zdravja vseh bitij. Z dekriminalizacijo in ponovnim začetkom uporabe konoplje bi lahko poskrbeli tako za okolje kot za ljudi in ostala bitja, zato je boj na področju legalizacije konoplje upravičen in nujen!

Pseldonimova

Literatura:

Bello, Joan. 2015. Zdravljenje raka z marihuano. Ljubljana: Ara.

Grotenhermen, Franjo in Ethan Russo, ur. 2002. Cannabis and Cannabinoids: pharmacology, toxicology and therapeutic potential. New York: The Haworth Press.

Predlog zakona o konoplji.

